

SXEDIO.GM7

17.12.1954: Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΠΩΣ "ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΡΟΝ" ΜΗ ΕΞΕΤΑΣΕΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΛΑΟΥ

Η συζήτηση στην Πολιτική Επιτροπή της εννάτης Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ πάνω στην προσφυγή της Ελλάδας για το θέμα της αυτοδιάθεσης της Κύπρου έπαιρνε διαστάσεις, ενώ οι αγγλοαμερικανοί, συνεπικουρούμενοι και από τους Τούρκους και τους Νεοζηλανδούς, δεν κατόρθωναν να κάμουν αυτό που ήθελαν.

Κι' αυτό που ήθελαν να κάμουν δεν ήταν τίποτε άλλο, από μια απόφαση να μη εξετασθεί η κυπριακή προσφυγή.

Ετσι ύστερα από ομιλίες διαφόρων άλλων αντιπροσώπων ηγέρθη διαδικαστικό θέμα κατά πόσον θα δινόταν πρωτεραιότητα στο Νεοζηλανδικό ψήφισμα και ως προς τη συζήτηση και ως προς την ψηφοφορία.

Το αποτέλεσμα ήταν **28** Ναι, **15** Όχι και **16** Αποχές.

Οι Νεοζηλανδοί, οι αμερικανοί και οι Άγγλοι ήσαν ικανοποιημένοι και ήλπιζαν ότι τα πράγματα τελικά θα κυλούσαν καλά όπως τα είχαν προγραμματίσει. Αλλά δεν υπολόγισαν τον ξενοδόχο, που στην περίπτωση αυτή ήταν ο κυπριακής καταγωγής Γενικός διευθυντής του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών και επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας στη συζήτηση της ελληνικής προσφυγής για την Κύπρο στην ένατη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

Ετσι ξαφνικά έθεσε θέμα ότι το ψήφισμα της Νέας Ζηλανδίας χρειαζόταν πλειοψηφία δύο τρίτων για να εγκριθεί και αυτό γιατί η Επιτροπή θα καλείτο να αποφασίσει ανατροπή προηγούμενης απόφασης με την οποία είχε αποφασισθεί η εγγραφή του Κυπριακού.

Η πρόταση του Κύρου έπεσε σαν βόμβα στην επιτροπή, γιατί ενώ ο Κύρου, όπως σημειώνει στο βιβλίο του "Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, Αθήνα 1955"

είχε προτείνει δυο φορές να γίνει ψηφοφορία, οι αντιτιθέμενοι στην προσφυγή της Ελλάδας δεν δέχθηκαν την πρόκληση του γιατί αισθάνονταν ότι δεν είχαν μια τέτοια πλειοψηφία.

Έτσι η Επιτροπή προχώρησε στη συζήτηση του Κυπριακού.

Στη συζήτηση που ακολούθησε ακούστηκαν πολύ θερμοί λόγοι υπέρ της κυπριακής προσφυγής, ιδιαίτερα από τους αντιπροσώπους της Συρίας, του Σαλβαδόρ, της Πολωνίας, της Τσεχοσλοβακίας και άλλων χωρών.

Ο αντιπρόσωπος της Συρίας Σουκαΐρι είπε ότι θα απέσχε από κάθε ψήφισμα για να δώσει την ευκαιρία στα ενδιαφερόμενα μέρη για νέες προσπάθειες.

Πρόσθεσε:

"Επιθυμούμε ζωηρά να δούμε τον κυπριακό λαό να ζει σε ειρήνη και ασφάλεια. Πιστεύουμε ότι όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη έπρεπε να επιδιώξουν ειρηνική διευθέτηση, με ειρηνικά μέσα. Δεν έχουν εξαντληθεί όλα τα μέσα. Κατά την παρούσα φάση κανένα ψήφισμα δεν είναι εξυπηρετικό, παραμένουν δε ανοικτοί πολλοί δρόμοι προς λύση του προβλήματος.

Είναι λυπηρό ότι η διένεξη αυτή έφθασε στη Συνέλευση, παρέχει όμως ανακούφιση το γεγονός ότι το θέμα ήγειρε "ζήτημα ελευθερίας". Η Ελλάδα προτίμησε να φέρει το ζήτημα στα Ηνωμένα Έθνη στην προσπάθεια ικανοποίησης των επιθυμιών του πληθυσμού της Κύπρου. Ο λαός της Κύπρου δικαιούται αυτοδιάθεσης, είναι αναφαίρετο δικαίωμα του, το οποίο κατοχυρώνεται στο χάρτη μας κατά τον επισημότερο τρόπο.

Η Βρετανία ήγειρε ζήτημα ασφάλειας, τούτο είναι επικίνδυνο επιχείρημα, το ότι εάν έδαφος χρειάζεται για αμυντικούς σκοπούς δεν αποτελεί δικαιολογία για να αποξενωθεί ο πληθυσμός από τα δικαιώματά του.

Λέχθηκε ότι η Κύπρος ήταν αναγκαία για την άμυνα του αραβικού κόσμου. Εναντίον ποιου θα υπερασπιθεί ο αραβικός κόσμος; Ο αραβικός κόσμος

έχει σοβαρά προβλήματα με τη δύση, η δε άμυνα του αραβικού κόσμου έγκειται στην τελική χειραφέτηση του".

Ο Κύρου απαντώντας στον Σαρπέρ που είχε μιλήσει προηγουμένως είπε:

"Διαδοχικές ελληνικές κυβερνήσεις υπό την πίεση της κυπριακής και ελληνικής γνώμης επιδίωξαν με επιμονή και συνέπεια λύση του ζητήματος μέσα στο πλαίσιο της πατροπαράδοτης φιλίας μεταξύ Βρετανίας και Ελλάδας, είχαν πεισθεί και εξακολουθούν να είναι πεπεισμένοι ότι φιλικές διμερείς συνομιλίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε λύση, η οποία καθ' ον χρόνο θα ικανοποιούσε τους εθνικούς πόθους των κυπρίων, θα κατωχύρνωνε τα κοινά συμφέροντα και θα προστάτευε επαρκώς τα δικαιώματα της τουρκικής μειονότητας της νήσου.

Η Ελλάδα με μεγάλη απροθυμία έφερε το ζήτημα στα Ηνωμένα Έθνη. Επικαλούμενοι την παγκόσμια συνείδηση προπαθούμε να εξασφαλίσουμε όπως η Βρετανία επιδείξει πνεύμα δικαιοσύνης έναντι της υπόθεσης μας. Συνέπεια της βρετανικής αρνητικής και αδιάλλακτης στάσης το αντιβρετανικό αίσθημα άρχισε να αυξάνει σταθερά στην Ελλάδα. Υπήρχε σαφής ένδειξη ότι η ακαμψία και το πείσμα της Βρετανικής κυβέρνησης θα τύγγχαναν της επιδοκιμασίας της πλειονότητας του βρετανικού λαού.

Η αποικιακή Διοίκηση ισχυρίσθη ότι η τουρκική μειονότητα ευνοεί το αποικιακό καθεστώς η Ελλάδα όμως πιστεύει ότι οι τούρκοι επιθυμούν όχι λιγότερο από τους Έλληνες συμπατριώτες τους να είναι ελεύθεροι.

Το ζήτημα δεν αφορά μεταβίβαση κυριαρχίας. Δεν εγείρουμε ούτε και μπορούμε να εγείρουμε αξίωση επί της νήσου Κύπρου. Η Νήσος ανήκει στους κατοίκους της, σε αυτούς δε απόκειται να αποφασίσουν ελεύθερα και ειλικρινά για το πολιτικό καθεστώς της. Τίποτε το ενστάσιμο δεν υπάρχει σε τελική ένωση της νήσου με την Ελλάδα, σύμφωνα με τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

Ο ισχυρισμός ότι η Ελλάδα δεσμεύεται από τη

συνθήκη της Λωζάννης σχετικά με την Κύπρο είναι αβάσιμη, καθ' όσον η Ελλάδα ουδέποτε προέβαλε εδαφικές αξιώσεις στην Κύπρο. Επί πλέον η συνθήκη της Λωζάννης αποτελούσε σειρά διμερών συμφωνιών μεταξύ ενός ή περισσοτέρων από τους συμμάχους και συνεργαζόμενες δυνάμεις του πρώτου παγκοσμίου πολέμου αφ' ενός και της Τουρκίας αφ' ετέρου.

Το άρθρο της συνθήκης της Λωζάννης, το οποίο λέγει ότι η Τουρκία αναγνωρίζει εδώ την προσάρτηση της Κύπρου που κηρύχθηκε από τη Βρετανική Κυβέρνηση". Ετσι η Τουρκία και μόνο η Τουρκία αναγνώρισε αμέσως τη βρετανική πράξη της προσάρτησης της Κύπρου.

Ο αντιπρόσωπος του Ιράκ Χαλίντι τάχθηκε υπέρ του ψηφίσματος της Νέας Ζηλανδίας και πρόσθεσε:

"Το επιχείρημα αυτοδιάθεσης στην περίπτωση της Κύπρου είναι έγκυρο επιχείρημα, δεν παρασχέθηκαν όμως ικανοποιητικοί λόγοι, ώστε ο ΟΗΕ να εκδώσει αφοριστική απόφαση υπέρ του. Εάν το Ιράκ λαμβάνει θέση όχι αποδεκτή από την Ελλάδα, αυτό δεν γίνεται από έλλειψη ενδιαφέροντος ή υπολογισμού της θέσης του. Ως προς την Κύπρο όμως υπάρχουν λόγοι, τους οποίους δεν μπορεί να αγνοήσει η χώρα μου.

Το ζήτημα άμυνας της Μέσης Ανατολής έχει προσλάβει τώρα νέα σημασία, η οποία θα ήταν ολέθριο να αγνοηθεί. Το Ιράκ ελπίζει ότι θα υπάρξει σταθερότητα στην περιοχή αυτή, η οποία θα επιτρέψει στους λαούς να αναπτύξουν τους πόρους τους και ζήσουν σε ειρήνη. Δύο σημαντικά πράγματα, τα οποία πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν, είναι η στρατηγική και η δύναμη. Γεωγραφικώς η Τουρκία, η Συρία και ο Λίβανος βρίσκονται πολύ κοντά στην Κύπρο. Όταν επηρεάζεται ένα τμήμα του αραβικού κόσμου επηρεάζεται ολόκληρος ο αραβικός κόσμος και το Ιράκ ενδιαφέρεται για το ζήτημα αυτό".

Ο αντιπρόσωπος του Σαλβαδόρ Ουργκία είπε ότι το ψήφισμα της Νέας Ζηλανδίας δεν παρείχε οποιαδήποτε δοικαιολογία για λήψη απόφασης για μη εξέταση του ζητήματος της Κύπρου, και πρόσθεσε:

"Η χώρα μου μπορούσε να αποδεχθεί το Νεοζηλανδικό ψήφισμα, εάν παρεχόταν σ' αυτό κάποια δικαιολογία και αν προστίθετο ότι η συζήτηση στο θέμα άρχισε. Αποφασίστηκε όμως όπως τούτο μη συζητηθεί περαιτέρω προς το παρόν".

Ο πολωνός αντιπρόσωπος Βνίεβιτς είπε ότι η Βρετανία παραμέλησε τα καθήκοντά της στην Κύπρο και συνέχισε:

"Η Κύπρος διοικείται ως αποικία και υποβάλλεται σε εκμετάλλευση κατά τον καλώς γνωστό αποικιακό τρόπο. Οι κάτοικοι αποστερούνται από τα δικαιώματά τους, υποβάλλονται δε σε αστυνομικό καθεστώς. Οι οικονομικοί πόροι της νήσου τυγχάνουν εκμετάλλευσης για το συμφέρον μετόχων στο εξωτερικό, δεν καταβάλλεται δε σοβαρή προσπάθεια προς ύψωση του βιοτικού επιπέδου του λαού.

Η κατάσταση αυτή επικρατεί από τις πρώτες ημέρες της βρετανικής κατοχής της νήσου, πριν από 76 χρόνια. Η Πολωνική αντιπροσωπεία παραμένουσα πιστή στη γενική στάση της εναντίον του αποικισμού, θα επαναβεβαιώσει με την ψήφο της το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των λαών. Θα καταψηφίσει το νεοζηλανδικό ψήφισμα".

Ο αντιπρόσωπος της Ινδονησίας Σουντζάρβο είπε ότι θα ψήφισε υπέρ του ελληνικού ψηφίσματος, το οποίο όπως ανέφερε, ήταν ζήτημα αρχής με την ελπίδα ότι η Ελλάδα και η Βρετανία θα μπορούσαν να διευθετήσουν το ζήτημα σύμφωνα με τις αρχές της ελευθερίας και με ειρηνικό τρόπο.

Πρόσθεσε:

" Η υπόθεση της ελευθερίας είναι μεγάλη υπόθεση, η οποία δεν είναι δυνατό να αντιμετωπισθή πρόχειρα".

Ο αντιπρόσωπος της Τσεχοσλοβακίας Κάρολ Πετρζέλσκα, είπε ότι η χώρα του είχε επιφυλάξεις για το ψήφισμα της Νέας Ζηλανδίας και ότι θα το καταψήφιζε.

Πρόσθεσε:

"Η αυτοδιάθεση πρέπει να αναγνωρισθεί από όλα

τα πεπολισμένα κράτη. Η Τσεχοσλοβακική αντιπροσωπεία υποστηρίζει το αίτημα της Κύπρου για αυτοδιάθεση.

Στην περίπτωση της Κύπρου πρόκειται πρόδηλα για δικαιολογημένο αίτημα. Η πλειονότητα του λαού ζητεί Ένωση".

Ο αντιπρόσωπος της Υεμένης εξ άλλου Ταουφίκ Τσμάντι είπτε:

"Ελπίζουμε και πιστεύουμε ότι η διπλωματία, η λογική και η πρόβλεψη θα διαδραματίσουν τον ρόλο τους σε περιπτώσεις διαφωνιών, ώστε στους απανταχού εξαρτημένους λαούς να δοθεί το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης. Η Υεμένη θα ψηφίσει εναντίον του Νεοζηλανδικού ψηφίσματος και υπέρ της ελληνικής πρότασης".

Ενώ διεξαγόταν η συζήτηση στο παρασκήνιο τεκταινόταν άλλα. Ο αντιπρόσωπος της Ελλάδας Αλέξης Κύρου, μαζί με τους αντιπροσώπους της Κολομβίας Ουρρούτια και του Σαλβαδόρ Ουργκία, ετοιμάστηκαν μαζί με άλλους λατινοαμερικανούς αντιπροσώπους να αντιμετωπίσουν την ψηφοφορία πάνω στο νεοζηλανδικό ψήφισμα, που τυχόν έγκριση του, έστω και με τη μη αναμενόμενη πλειοψηφία των δύο τρίτων, θα είχε θλιβερές συνέπειες.

Ετσι ετοίμασαν τροπολογία του ψηφίσματος της Νέας Ζηλανδίας, στο οποίο αναφερόταν στην αρχή ότι "η γενική συνέλευση, λαμβάνουσα υπόψη ότι προς το παρόν δεν θεωρείται σκόπιμη η λήψη απόφασης επί του ζητήματος της Κύπρου". Οι δύο χρυσές λέξεις "προς το παρόν" ήταν αρκετές και άφηναν να εννοηθεί ότι ο ΟΗΕ, ενώ αναγνώριζε την ύπαρξη του προβλήματος "προς το παρόν" δεν θεωρούσε σκόπιμο να το συζητήσει.

Οι αγγλοαμερικανοί και οι υποστηρικτές τους αντέδρασαν στην τροπολογία, αλλά τελικά τη δέχθηκαν μετά από μεγάλη επιμονή των αντιπροσώπων του Σαλβαδόρ και της Κολομβίας. Αυτό άνοιγε την πόρτα για μελλοντική συζήτηση.

Μόνο ο γάλλος αντιπρόσωπος Χάππενωτ αντίδρασε στην τροπολογία και είπτε ότι δεν μπορούσε

να εγκρίνει τις λέξεις "προς το παρόν" καθ'όσον όπως είπε, αυτές θα επέτρεπαν την επανεξέταση του ζητήματος.

Ακολούθησε ψηφοφορία και το ψήφισμα όπως τροποποιήθηκε έγινε δεκτό με **44** ψήφους υπέρ και **16** αποχές.

Μεταξύ των αποχών ήταν η Γαλλία και η Τουρκία.

Έτσι το τροποποιημένο ψήφισμα που εγκρίθηκε έχει ως εξής:

" Η Γενική Συνέλευση,

Λαμβάνουσα υπόψη ότι προς το παρόν δεν εμφανίζεται σκόπιμη η λήψη απόφασης στο ζήτημα της Κύπρου αποφασίζει όπως μη εξετάσει περαιτέρω το θέμα υπό τον τίτλο "εφαρμογή υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών της αρχής ίσων δικαιωμάτων και αυτοδιάθεσης στην περίπτωση του πληθυσμού της νήσου Κύπρου".

Η Ελλάδα φοβόταν, κατά τον Αλέξη Κύρου ότι αν επέμενε στο ψήφισμα της δεν θα εξασφάλιζε την απαιτούμενη πλειοψηφία των δύο τρίτων και έτσι προτίμησε το ψήφισμα αυτό που περιλάμβανε τις λέξεις "προς το παρόν" αφήνοντας έτσι ανοικτή την πόρτα για μελλοντική συζήτηση.

Το μεσημέρι της **17ης** Δεκεμβρίου το ψήφισμα παρουσιάστηκε στην Ολομέλεια της Γενικής Συνέλευσης, η οποία το ενέκρινε χωρίς συζήτηση. Υπέρ ψήφισαν **50** χώρες ενώ οκτώ απέσχαν.

Το ψήφισμα υποστήριξε αυτή τη φορά και η Τουρκία.

Οι αποχές προέρχονταν μόνο από την Αυστραλία, τη Νοτιοαφρικανική Ένωση, τη Χιλή, τη Ρωσία, την Πολωνία, τη Τσεχοσλοβακία, τη Λευκορωσία και την Ουκρανία.